

о. Ігор ЦМОКАНИЧ

АТО (антитерористична операція) в Україні за своєю суттю є реакцією на «гібридну війну», що проти нас провадить сусідня держава. Чому гібридною? Бо, крім безпосередніх військових дій, застосовуються й інші засоби тиску – дипломатичні, економічні а також інформаційні.

Всі війни, більшою чи меншою мірою, є гібридними, але особливість війни, яка триває сьогодні на Сході України, в тому, що інформація є у ній, мабуть, найсильнішою зброєю, адже найбільші битви відбуваються саме в інформаційному полі. Якщо в інших війнах, у яких інформація також відігравала важливу роль, вона була лише засобом відображення актуальних подій, то у нинішній війні інформація відіграє певну програмуючу роль: вона передує подіям, визначає їх сприйняття, через інтерпретацію спотворює їх значення. Тому, пам'ятаючи, що одним із найважливіших полів битви є мережа, вартує зробити декілька важливих зауважень.

Сила Євангелія

Насправді, немає нічого нового під сонцем, і тому древній вислів «Добра новина» починає глибше розумітися в наших обставинах. Всі ми добре знаємо, що слово «Євангеліє» означає «Добра новина». Та це не просто добра (приємна) новина чи повідомлення, це далеко не такі новини, з якими ми зустрічаємося в газетах, на телебаченні чи в Інтернеті. У давнину словосполучення «добра новина», зазвичай, застосовувалось у двох випадках: коли народжувалась дитина, що означало, що рід буде мати продовження, і до перемоги на війні. Тобто це не просто хороша, приємна звістка – це новина, яка відживляє, піднімає, яка додає сил жити і боротись (пор. Прип. 15, 30: «Добра новина підкріплює тіло»). Це – новина про перемогу, новина про життя і, що найважливіше, новина, яка є не просто повідомленням про якусь подію, але є вісткою, що стосується кожного.

Всі ми пам'ятаємо про марафонського бігуна, швидше за все, воїна, одного із тих, хто брав участь у марафонській битві. Чому він, щойно закінчилася битва, мусив бігти і таким чином віддати своє життя лише для того, щоб донести новину. Тому, що історія знає немало випадків, коли перемога обернулася поразкою через невчасно донесену інформацію, невчасно подану новину. Власне, слово «Євангеліє» й означає «добра новина», новина, від якої залежить перемога.

Повернімося до інформаційної війни. Яким чином зараз треба переживати цей надзвичайно важливий період? Новин сьогодні є дуже багато, але вони дуже часто суперечать одна одній, а це викликає певне сум'яття. Крім цього, не можна не згадати й традиційну емоційність українців, які, зазвичай, сприймають не стільки суть самої звістки, але її емоційне забарвлення.

Одна з найбільших проблем, не думаю, що тільки наших, але яка у нас проявляється дуже виразно, є надто емоційне сприйняття новин, через що ми дуже часто не розуміємо значення тієї чи іншої новини. Іншою слабкістю українців є те, що ми дуже часто є «самозаводними» – почувши новину, аж надто нею переймаємося, носимося з нею, згодом почута інформація займає всю нашу увагу і в кінцевому результаті вона для нас стає значно важчою, аніж є насправді. Не бачачи об'єктивної картини, переймаємося лише почутим. Саме тому так легко є інформацією маніпулювати або через неї – людьми. Через оце емоційне забарвлення, а з іншого боку, через ті хвили, які вносять сум'яття, людина губиться просто потопаючи серед моря інформації.

Отож одна із найважливіших речей зараз – мінімум новин. Важливим є навчитись розрізняти між новинами про зміни і просто повідомленнями про те, що відбувається. Основне: йде війна. На війні є як втрати, так і перемоги. Звісно, нам хочеться, аби ця війна чимшвидше закінчилась, але, мабуть, вона закінчиться не так швидко, як ми б цього бажали. Повідомлення дуже часто змінюються, а новин є, насправді, мало. Для того, щоб бути в курсі того, що відбувається, не потрібно весь час сидіти в Інтернеті. Новин майже нема. Є повідомлення, які з'являються, зникають. А вони не говорять про кардинальні зміни, якими вартує перейматися.

Якщо на перегляд новин ми приділятимемо півгодини в день, і то під вечір, я не думаю, що ми щось від того втратимо, навпаки – здобудемо. Небезпека частого перегляду новин полягає в тому, що вони сіють сум'яття, а деколи й розпач, і саме через це нами маніпулюють. Наше сидіння перед телевізором у новинах краде той час, який ми могли б

витратити на служіння ближньому. Це створює порожнє місце у нашому житті, а святе місце довго порожнім не буває.

Волонтерство, наприклад, є не просто служінням, але єдиним способом максимально безболісно, без особистих втрат у цей важкий час щось робити, не залишати порожнього місця у своєму житті, у своїх днях. Бо якщо наші дні не будуть заповнені служінням, роботою, то у них запанують розпач, зневіра. Таким чином новини нас просто «спаралізують».

Заходячи в Інтернет чи сідаючи до перегляду новин, поставмо собі просте запитання: «Що це змінить?» Щось змінити може лише моя маленька праця, моє маленьке служіння, будь-що корисне, що я зроблю. Власне, Майдан, якого річницю ми зараз згадуємо, тому й змінився – крапля за краплею розточила камінь.

Так потрібно й зараз. Мінімум новин! Або можна сказати так: на новини собі треба заробити. Щоб не сталося із нами інформаційної інтоксикації, найпершою нашою справою має бути молитва, час на яку має у декілька разів перевищувати той час, який був витрачений на перегляд новин. Рівно ж стільки у нинішній ситуації має займати час на корисну роботу і служіння. Тоді новини будуть для нас тим, чим вони мають бути, – повідомленнями, вони нас не отруюватимуть і не зроблять маріонетками в інформаційній війні. Встановімо собі таке правило: якщо дивимось новини півгодини, значить три-чотири години маємо віддати на якусь конкретну діяльність і молитву. Ось тоді новини будуть тим, чим вони є насправді.

Війна в мережах

Війна, яка зараз триває, є, мабуть, першою війною в історії людства, яка ведеться в мережах. Вона не просто ведеться он-лайн, про що ми знаємо і явно бачимо, але ця війна ведеться у мережах, соціальних у тому числі, які стали однією із найпотужніших видів зброї. Саме тому хотілося б зробити декілька таких важливих зауваг.

По-перше, в мережах ми є не просто споживачами інформації, але, до певної міри, і її творцями й ретрансляторами (ми її передаємо). Оскільки інформація – це зброя, яка вимагає вміння нею користуватися, тому перша важлива річ – **розміщувати можна**

тільки ту інформацію (пости) або її поширювати, яка щось може і має змінити, повідомляти тільки про те, що стосується конкретних людей і конкретних справ, які ми можемо вирішити. Не

варто писати чогось емоційного тільки для того, щоб висловити своє переживання й почуття. Чому? Тому що, найперше, воно вселяє сум'яття та немов би «засмічує ефір» - потрібні повідомлення губляться за зойками та плачами. З іншого боку, інформація, яку ми знаємо, але нічого не можемо нею змінити, вселяє розпач. Тому варто писати тільки те, що стосується нас.

Пишіть побільше добрих новин. Чому? Тому що в житті якось всього потрохи - і радості, і горя. Але от біда в тому, що ми сконцентровуємось на горі, а ніколи не слід нехтувати добрим. Про погане всі й без нас дізнаються, про добре дуже часто можуть і не почути. Тому ми повинні пропагувати добро, навіть якщо тих добрих новин є мало.

Сумнівайтесь тільки у своїх сумнівах. Що насправді за ними ховається? Звідки вони походять? Зазвичай, вони є симптомом „інформаційної інтоксикації”, яка, в свою чергу, є наслідком бездіяльності в реальному та гіперактивності у віртуальному житті та й звичайнісінької лінії. Сумнівайтесь у своїх сумнівах і намагайтеся довіряти, шукати у всьому найперше доброго пояснення, а не одразу давати найгірше пояснення.

Сто разів перевіримо те, що хочемо розмістити, хочемо повідомити, навіть якщо йдеться про якесь добре повідомлення, але воно мусить бути справжнім, а не просто чиеюсь мрією чи бажанням, чиеюсь вигадкою. Врешті-решт, дуже важливим є не писати зараз в мережах дуже багато, не поширювати навіть дуже гарні тексти, якщо вони не принесуть користі.

Біда в тому, що для багатьох людей мережа замінила реальне життя. Тому будьмо тверезими у всьому, а найперше, - в поганих новинах. Пам'ятаймо, що мережа - це тільки інструмент. Якщо вона перестає ним бути, вона стає шкідливою. Якщо вона замінює реальність і добрі справи, вона стає небезпечною. Мережа потрібна для того, щоб закликати до спільної дії, для того, щоб звернути увагу на те, що ми можемо змінити. Не можна «гнати волну» у інтернетмережах, тому що цим ми насправді можемо лише шкодити. От «товариш Ленін» колись казав, що є т. зв. «корисні дурні». Це – ідейні люди, які не працюють за гроші, але які своєю діяльністю, своїми криками насправді служать ворогу.

Короткий висновок: мінімум новин – більше дій. Писати і говорити тільки про те, що може щось змінити і що нас стосується. Все перевіряти сто-двісті разів і ніколи не робити й не говорити того, що може розбити чиюсь надію і так послужити ворогові. Заходячи в Інтернет, намагаючись щось написати, щоб потім це обговорювати, наперед добре подумаймо. Ніколи не чинімо того, що може зіграти на користь нашим недругам.

о. Ігор ЦМОКАНИЧ АТО в Інтернеті//СЛОВО № 1 (61) 2015